

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Amplissima iustitiæ, quam legalem vocant acceptio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

quit; sed mediate solum, vt summum, in voluntate libera, quæ supponitur ad huiusmodi voluntatem, & exercitium necessarium: verbi gratia in præintentione aliquid faciendi, in voluntate aliquid loquendi, & reuelandi, atque in re præfenti, in promittendi voluntate.

DISPUTATIO II.

De stricta & propria Dei erga homines, seu rationales creaturas iustitia.

EM ingredimur inter Vasquianos præfatum & Soaritas Theologos valde controuersam, & ad fastidium penne agitatam, multisque æquiuocationibus obnoxiam, & fortassis plenam. Eas verò vt vitemus, iustitiæ acceptiones laxiores præmittenda sunt, propriæque, & strictæ natura explicanda, atque in suas species, & partes proprias (nec solum potestatiuas, quas vocant, & aliquantulum similitudinarias) diuidenda. Ex quibus demum præfatis dispensationis punctum, scopus, ac difficultas ita proponatur dilucidè, vt nullus æquiuocis responsionibus, argumentis, ac subterfugiis patet locus.

QVÆSTIO I.

De Variis Iustitiæ acceptionibus, atque strictæ essentia, & speciebus.

IN qualibet Iustitiæ acceptione subicienda, & explicanda (etsi non strictæ, de qua præcipue disputatio hæc instituitur) qua ratione, atque in quibus Deo conueniat examinare, & statuere, tamen obiter, oportebit.

CERTAMEN I.

Amplissima Iustitiæ, quam legalem vocant acceptio.

1. **C**VM Iustitiæ nomen ipsum æqualitatem cum aliquo importet, sit, vt omnis æqualitas affectus seu operationis nostre cum lege, aut rationis dictamine recto iustitia dicatur: qua acceptione idem prorsus, quod virtus sit, atque virtutes omnes permeet, & complectatur. Eam Iustitiæ acceptionem docuit Arist. 5. Ethicor. cap. 1. sub init. ita ample iustitiam acceptam definiens: Videmus omnes talem habitum dicere iustitiam, quo homines apti sunt ad res iustas agendas, & quo iusta agunt, & volunt iusta. Cuius definitionis bonitatem sic confirmat: videtur iniustus esse, & qui à legibus exhorbitur, & qui plus capis, atque iniquus: quare patet, & iustum esse eum, qui legitime facit, & eum qui æquus est, iustum ergo est quod sit legitimum, & quod sit æquum. Subinferturculè colligit inde. Omnia legitima esse quodammodo iusta: ea namque, quæ à facultate ferendarum legum sunt definita, legitima sunt: & horum unum quod iustum dicimus esse: ipse autem leges de omnibus dictant: quod in singu-

lis virtutibus illicò ostendit: consonat Augustinus 19. de ciuit. cap. 21. & 27. post medium scribens, in ratione que iustitia est, vt obedienti Deus homini, animus corpori, ratio autem virtuti etiam repugnantibus imperet, vel fugiendo, vel resistendo. Item. 19. de temp. post med. Iustitia non aliud est, quam non peccare: non peccare autem legis præcepta seruare. Anselm. Dialog. de veritate cap. 13. post med. Iustitia est restituendo voluntatis prout se seruata: & sine confirmat, quia iusti aliquando restituntur recti corde, id est, recti voluntate: aliquando recti sine adiectione cordis, quoniam nullus alius instigatur rectus, nisi, qui rectam habet voluntatem: vt est illud gloriari omnes recti corde: & illud: videbunt recti, & latrabuntur. Consonat. S. Thom. 2. 2. quæstion. 8. 5. art. 1. & 6. corpor. fine. Explicans ad iustitiam virtutes omnes pertinere, quatenus homines, vt Reipublicæ partes, ad bonum commune earum actus, quemadmodum, & leges, referunt: vt dicitur 1. Iustitia ff. de iustitia, & iure. Atque eo sane respectu, vt sic distinguitur ab Austeritate proximè sub capitis finem: quia, qua virtus bonum solum operantis respicit, sicuti, & obedientiæ, que legem etiam attendit, quatenus talem honestatis propriæ regule sunt. Vnde 3. Politic. cap. 3. obseruat non esse eandem boni ciuis, ac boni viri virtutem. Hinc Aristot. 2. 2. cap. 1. approbat vulgare illud. Iustitia in se 3. virtutes continet omnes: & concludit. Hæc igitur iustitia non pars virtutis, sed tota virtus est. & Ambros. 1. de Abrah. cap. 10. sub init. Iustitia sola est, qua virtutes omnes complectitur, & commendat omnes.

2. Duo ex dictis sunt prona. Primum: Iustitiam in late acceptam, in eam, quæ propriæ conscientie, & rationis dictamini, quatenus bonum Reipublicæ concernit, conformatur, & in eam quæ legibus idem commune bonum attendentibus se se adaptat, diuidi posse: & postrema quidem hæc proprietate, & rigore sermonis iustitia legalis est, secus prima, quæ tametsi bonum etiam commune, quod iuuat leges, attendat, at non attente leges ipsas, & quantum attentione, & respectu formaliter legalis est, & sermonis proprietate cõpellatur: quare & qui legibus, nec subit nec possit subiacere, dummodo in virtutum exercitio commune Reipublicæ bonum attendat potest primo modo explicata iustitia conuenire, licet secundo modo nequeat, id quod obseruandum, vt docetur de iustitiæ acceptione hac ampla Deo concedenda, vel neganda, aduersus sententiam conciliantur. Secundum autem: hæc eadem ampla acceptione virtutes omnes, tam distributiue: quare & vnanquamque earum locum, quam collectiue, siue coniunctim sumptas, & simul polle iustitiam appellari. Primo modo virtutes omnes distributiue, & sigillatim iustitia dicuntur sepe in scriptura, quoties plurali numero dicuntur, siquidem omnium virtutum coniunctum non patitur pluralitatem, sic Plal. 118. Iustus Dominus & iustitias dilexit, & Plal. 118. iustitia Domini recta lætificantes corda. Deuter. 4. Scia quod docuerim vos præcepta atque iustitias, sicut mandauit mihi Dominus cap. 27. facies mandata atque iustitias quas ego præcipio tibi, quibus similia habentur cap. 33. vult ego præcipio tibi, quibus similia habentur cap. 33. vult. 21. Paralip. 7. Plalm. 7. 49. 88. & aliis, & illis Martia. sine modo sic decet nos implere omnem iustitiam: vt omnem distributiue sumi contextus suadet: iustitiæ vero pro omnium virtutum coniunctum, ac simul sumptarum collectione acceptio est etiam frequens proprior, & frequentior apud Aristotelem, & reuerentior Patres, nam vt eorum verba perpendentibus constabit. Eaque acceptio frequentissima scripturæ est Ezech. 18. & sepe aliis iustus is solum dicitur, qui omnia legis singularium enumerata seruat: atque ex generali illa Iacobi regula cap. 2. quicumque autem totam legem seruauerit, & custodierit in vno, factus est omnium reus, quatenus, scilicet, quominus reus, & iniquus, seu iniustus absolute non sit reliquorum obseruatio non obest. Et quidem, qui generaliter in aliquo tantum delinquit, iniustus absolute est apud omnes. Neque enim cum, qui occidit, non autem furatur, aut mechat, iustum absolute, vulgo, aut Theologicè habemus, aut dicimus, sed absolute iniustum, impium, & iniquum immò verò, si vt iustus est absolute esset, legis, aut præcepti vnius obseruatio latiforet: contra vero omnium omnino transgressio, vt iniustus esset, absolute requireretur, vix iniustus abso-

lur aliquis foret, atque ij quos iniquissimos reputamus, absolute iusti omnes forent: cum vix, & ne vix quidem de eis quis fuerit, qui ita omnes leges, & virtutes proterat, ut nullam proflus omnino obferret. Ratio autem est: quia equalitas, cuiusvis generis sit, cum parte solum extenit alterius facis non est, ut ipsi aequalit aliquid absolute sitae dicatur; alioqui palmas vnae absolute equalis foret ac diceretur. Aequalitas autem cum lege, aut rationis dictamine in materia alicuius legis, & virtutis tantum in ordine ad bonum commune, solum est cum parte earum: quare nec est absolute equalitas, & iustitia cum illisquam rationem asserit sui profunde subdit Iacobus immediate numero 11. qui enim dicit, non machaberis, dixit & non occides. Quod si non machaberis, occides autem, falsus es transgressor legis.

3. His practictis explicationibus, & diuisionibus iustitiae, ita vniuersum acceptae, dubitatur à Theologis primo: an legalis iustitia explicata proprie Deo conueniat: in quo de nomine solum (ut bene Ruiz d. 57. sect. 2. n. 1.) Catholicis Doctoribus esse controuersia potest. Asserunt Scotus in 4. d. 46. q. 1. §. de primo dicendum. Sotus de iustitia & iure lib. 3. q. 5. art. 4. ad primum sub finem: Rebell. lib. 1. q. 4. sect. 4. Lorca 1.2. d. 44. de gra. §. Hac ergo ratione. Nauarrete 1. p. q. 21. art. 1. controuers. 28. §. 6. quam sententiam variis eiusdem conclusionibus, ac precipue eius propositione citato num. 1. attentis, ut probabiliores, propriorūque modi loquendi sedantur palus noster. Negant verò Argentina in 4. d. 46. q. vult. artic. 1. sub init. vbi etiam Bassolis, Sotus, opuscul. de iustitia Dei sect. 4. numero 8. Petanus 1. p. question. 2. art. 1. d. vnic. coucl. 2. P. Ioann. Arpold. ad eundem articulum dub. 3. qui tamen (sicut & reliquis negatiue Patroni) de iustitia legali, ut speciem virtutem dicit fundatam in iure totius Reipublice praevalente contra priuatorum iura, & commoda, qui sunt partes illius loquuntur: quo pacto in his qui partes reipublicae non sunt, nec communiibus eius commodis, vti, fruique possunt, nequit legalis iustitia reperiri: quare, & neque in Deo, qui nec pars vniuersi proprie est, nec contra quem in vniuerso ius proprium potest excogitari: & sane ita accepta iustitia non amplius stricte iustitia speciet, quae speciale genus iuris proprii in altero essentia sua supponat: quare eius est accepta non est praesentis quaestiones examen, sed disputationis sequentis. Solum ergo de iustitia legali, quantum commune bonum Reipublicae, seu vniuersi, & quae omnes illud concernentes attendit (sue illud attendens pars vniuersi proprie sit, sue non; sue respectu ipsius, & contra ipsum ius aliquid proprium vniuersum hoc habeat, sue non habeat) potest nunc de legali iustitia Dei disputari. Neque dubitandum est, quin ea virtus, quatenus commune Reipublicae bonum, quod & leges etiam attendunt specialis sit virtus, & reliquis diuersa, neque eas formaliter claudens, adhuc tanquam species, est virtualiter, & imperatiue omnes complectatur: quatenus ex eo fine, & intentione possunt reliquarum virtutum actus eligi, imperari, atque procedere: quare neque ampla illa iustitiae acceptio, quae vel omnes distributivae virtutes permeat tanquam species, vel omnes coniunctivae tanquam partes, quicquid iustitia absolute talis consistat, eam specialem virtutem, quae vniuersi bonum attendat continetur; sed pars potius iustitiae, si accepta est, sicut speciales aliae virtutes, quibus omnibus totalis iustitia in nullo deficiens constat, ut autem de legali Dei iustitia specialis, quatenus vniuersi bonum in suis actibus, & operibus Deus, attendit, distinctus, liberiusque, & operibus Deus, attendit illa acceptio, statuamus de iustitia Dei in nullo deficiens significatur, statuendum in primis erit: ut conset specialis virtutis, legalis decisionem, nullatenus ab scriptura, aut Patribus fuisse attractam: quare in eius examine, ac decisionem maiore à nostro Ruiz ad scripturam, & Patres provocari.

4. Dico ergo primo iustitia, prout omnem virtutem, tam distributivae, quam collectivae in nullo deficientem significat, & conuenit in Deo est: conclusio dogmatica in scriptura Patribusque expressa est, & à nullo subinde Doctore Catholico negata, nec, & ita fidei nostrae iustitiam, ab vilo neganda est, siquidem idem ipsum

dogma impeccabilitatis Dei, atque in praesentis conclusionis terminis expressum illis Psalm. 10. Iustus Dominus, & iustitias dilexit. Psalm. 50. ut iustitiae in sermonibus tuis; & vincas cum iudicaris. Psalm. 144. Iustus Dominus in omnibus viis suis: & sanctus in omnibus operibus suis. Secundo: ex aliis locis, quibus iustitia Dei adeo reliquis creatis praecellens asseritur, ut illius comparatione haec omnes iniustitiae, atque in multis à iustitia, & rectitudine deficiant. Psalm. 142. Non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens, ut ibi exponunt Hilarius Arnob. Euthym. Gregor. Magn. Hieronymus, qui etiam epistol. ad Celsiphontem, & expositores reliqui atque Bernard. sem. 61. in cant. med. sem. 5. de verb. illai. 64. Omnes iustitiae nostrae quasi pannus menstruatus. ad quae etiam Patres, & interpretes & Ild. 1. sent. c. 27. §. 3. vbi hyperbolice iustitiam creatam, quamvis comparatione Dei dicitur peccatum: eo, nimirum sensu, quo loquitur lux solis comparatione tenebre, & disparat iuxta Gregor. proximo loco citandum ad verba haec Iob. 4. Numquid homo Dei comparatione iustificabitur? & c. 9. Non iustificabitur homo comparatione Dei. c. 25. Numquid iustificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mundus nativus de muliere. Ad quae loca interpretes videndi praesertim Mag. Greg. 5. Moral. c. 26. lib. 9. c. 1. 9. 11. 26. & 28. & lib. vlt. c. 1. Aug. lib. ad Orosium contra Priscillianistas c. 10. Hier. epistol. ad Damasc. ver. fin. Dialog. 1. aduersus Pelag. versus med. idcirco Anselm. dialog. de veritate c. 10. post definitionem iustitiae ea amplitudine acceptae, cuiusque probationem inferit. Si vero rectitudinem illam dicimus propter se feruari, da nulla alia rectitudine (quam divina) tam convenienter dici posse videtur: sicut enim non aliud illam, sed ipsa se feruat, nec per aliud, sed per se: & ita non propter aliud, sed propter se, &c.

5. Dico secundo: specialis virtus iustitiae legalis proprie Deo non competit (adhuc modo explicato, quo sub hanc praesentem potest quaestione venire, abstrahendo ab eo, quod solum, ei qui proprie vniuersi pars, & contra quem proinde ius vniuersi praeualeat possit conuenire) competit autem quatenus dicit virtutis exercitium ob vniuersi commoda legibus intentat. Probatur prima conclusionis pars: quia, ut supra dicebamus legalis iustitia propria dicitur, quae cum attentione, & respectu ad leges exerceatur: ergo cui repugnat ex lege, & ob legem operari, repugnat operari ex iustitia legali. Atqui repugnat Deo ex lege, siue ob legem operari: ergo repugnat Deo operari ex iustitia legali: subsumptum probo, quia respectu Dei repugnat dari proprie legem, quae essentialiter dicat superioritatem illam ferentis respectu eius, pro quo lex feritur: & quae respectu Dei esse prorsus in aliquo nequit. Probatur postremum hoc: quia Deus sui ipsius nequit esse superior: reliquis autem (quae creata necessitate esse debent) essentialiter Deo subiectio est, & superioriati repugnans. Hanc rationem attingere etiam doctores negatiue: cum autem ab aliis rationibus, quae in legali propria iustitia interueniunt, & ob quas etiam illam Deo deuegant, praesentiar, illos omnes haec nostrae conclusionis pars prima Patronos habet exploratos: quod autem à Patribus, & Theologis sibi ipsi lex dicatur Deus; improprie accepta lege dicitur: ut significetur, ab aeterno recte rationis suae dictamine (quod naturalis rationalibus creaturis aeterna lex est, & creaturarum rectorum legum origo, & archetypus) nullatenus posse deflectere: quod quia firmiter sancti, atque ad rationis dictamen in suis operibus sequendum habitualiter obfirmati imitantur: iustis non esse posita lex dicitur: tanquam absolute physice, ac metaphysice possint ab illo, ac subinde à recto, & bono deficere. Citius ergo Deo, qui nullatenus à recto suo dictamine deficere potest, lex propria posita negabitur. Item sicut Princeps legislator, quoad vim directivam suis dicitur legibus teneri: tamen proprie, & absolute legibus suis subiaccere nullatenus dicitur: quia sibi superior non est, nec amplius, quam dictamini recto, ex quo leges condidit, sequi tenetur: ex lege tamen alia naturali ipsi ac potestati suae superiori, quae prorsus respectu Dei, esse nequit: quare ex solo recte suae rationis dictamine, & decencia sibi ipsi, non autem legi vili debita, recte necessario operatur: quin possit, quocumque operetur, à recto, & bono deficere.

6. Secunda conclusionis pars est nostri Ruiz, & Doctorum omnium pro sententia affirmante reatorum numero 3, neque ab illo negativa sententia Patrono negata, à fanone Theologo neganda. Probatur: quia vellem Deum agere aliquid bonum commune Reipublicæ (quod leges intendunt) atque etiam universi, honestissimum est: ac proinde Deo decentissimum huicque defecere, abque alia prestantiore ratione (etsi ius in Re-pública, & universio proprium contra Deum non addit, inhonustum, ac turpe, v. de se patet: ergo in Deo est specialis illa virtus, quæ bonum Reipublicæ quod leges, & universi habitualiter attendat: eique cum Dei indebita defecere non patiatur. Probatur secundò quia; v. conclus. 1. probatum est, iustitia, provt omnes virtutes, & distributivæ, & collectivæ acceptas significat, & cohercet atque omnem ab eis, vel earum aliqua deficietiam sed defecitatem excludit, in Deo continetur (id quod intelligendum est de virtutibus omnibus, quæ essentia sua imperfectionem, aut indebitam in eam habent nec arguant, nec deolvant) Atque vellem, agere Deum ob bonum commune Reipublicæ, ac universi nullam imperfectionem aut indebitam arguit, aut deolvat in ita volente, aut agente: ergo & in Deo est, & ita vt omnem ab eis deficietiam vel defecitatem ab eo excludat. Probatur tertio ex iis, quæ conclus. 3, statim dicemus. Cum autem in hoc respectu & attentione ad bonum commune Reipublicæ virtus hæc specialis Dei cum legibus omnibus Reipublicæ, & communitatis, quæ commune bonum illarum præcipue, & directè intendit, conveniat; dubium non est, quin aliquatenus siue ex parte obiecti formalis, & directè legum legalis virtus dici merito debeat. Contra autem secundam conclusionis affirmatiivam partem argumenta absolute negantium Deo legalem iustitiam non militant, immò neque eorum mens discordat, vt diximus, atque argumenta eorum memorata demonstrant.

7. Dubitant secundò. An legalis iustitia in Dei providentia, & gubernatione rerum secundum fe sumpturam naturali, ac supernaturali exerceatur? & de propria negandum est ob rationes supra tactas, & de impropria verò, quam addimus, concedendum: etenim, quod ad creaturam agentium, & dispositionum naturalium exigentiam, vniuersi bonum, commoda, & splendorem ad Deo primum inditam in naturali providentiâ, & gubernatione vniuersi, Deum illam, vt plurimum, attendere, & expectantia demonstrat, & Philosophi Sapientiores, & Patres obseruauit: vt Athenagoras libro de resurrectione post medium, Dionysius Areopagita c.8. de diuinis nominibus à med. & vers. fin. Tertull. 2. contra Marcionem cap. 11. fine & 12. lub init. August. lib. de quant. animæ c.33. Ambros. in Psalm. 1. id Haia c.40. Ecce gentes, & stirps stultæ, & fœt meminum flauer reputatæ. Qui in eo iustum Dominum, & iustitiam, nostro hoc sensu, exercere aiunt: vt & Epiphanius hæresi 66. post epist. Marcell. pag. 3. ubi etiam creati arbitrii libertatem con- stantini, feruarique iuxta eius exigentiam, non bonitati Dei solum, sed & iustitiæ tribuit: sicut & plures alij Patres à nobis recitati tom. 1. de Deo vno controuersi 1. d. qu. 1. & 2. & in retributione bene, vel malefactorum ex temporalibus bonis, si iniusti, & non sancti bene operantes sunt; ex spiritualibus, si iusti eadem gubernatrix Dei iustitia legalis explicata (vt abstraham modo an stricta sit?) intercedit; elucet in præmio infidelis Regis Babylonis Ezechiel. 29. & Ægyptiarum ob- stetricum malefactorum fœtus Hebræos occultantium exodi 1. vt Magn. Gregor. interpretes est 8. Moral. cap. 2. post medium: in Romano imperio obseruauit Augustinus 5. de ciuitate cap. 12. & 13. & generaliter qu. 24. ex lib. 83. questionum quibus consonat S. Thom. 1. 2. qu. 21. art. 3. & qu. 114. art. 10. De iustorum vero, & prauorum iusta à Deo in alia vtrius retributione Athenagoras citato lib. post med. ad finem pene. Multa, & præclara Chrys. in 2. ad Timothei. 1. homil. 3. & c. 1. homil. 8. sub moralis init. & 2. Corinth. 4. homil. 9. sub init. moral. ad Philip. 2. serm. 6. fine tom.2. homil.4. de Lazaro circa med. tom. 3. orat. 4. de providentia, scđ f. 40. & lib. 1. de Providentia versus finem. Nazianzen. carmine Iambico 1. quod est de ipso audentius inuidos veri, fin. Cyrill. Hierosolym. Cath. 18. col. 1. inde resurrectione

probas, Aug. 1. de libero arbitrio, et in Palam. 7. et id labor est, ante me donec intrem in sanctuariis Deo
intelligam in nostris eorum. Clem. Romanus 3.
cognit circa med. Basil. Homil. 12. in pascuis. Pro
cicilia med. Tertull. 1. contra Marcionem c. 1. in
Alex. 1. Pædag. c. 8. longe à me contra negares De
Proidentiam, Ancel. cap. 1. Profol. Damasc. 2. de
post med. recitari à Ruiz d. 7. f. 3. et alij, qui De
tiam proidentiam ex ipsa operum retributione, vel
in presenti, vel in alia vita probant frequentius: quod
argumentum continent illa loca Hier. 12. *inquit* d.
noine, si disputem tecum, verum tamen in ista loquar alii.
quare via impiorum proidentiam? &c. & Abacuc. 1. po
med. Respicere ad iniquitatem non poterit: quia respici
super iniqua agentes? & taces, delevante impio iniquitas
? & que in dem subdit. c. 2.

CERTAMEN II.

*Propria, & stricta iustitia definitio,
explicatio, & in suas species
divisio.*

1. **V**igata apud omnes fœdæ, ac proprie iustitiae definitio, ex consensu Philosophorum, et hæc consultum sensu hæc tradit apud Vlpianum de iustitia et iure. *Iustitia est constans et perpetua voluntas ius suum unicuique tribuendi*: quæ definitio ad verbum hæc instituit. *audem titulo §. iustit.* Tradit etiam consensu apud Patribus Aug. de liber. arbit. c. 17. sub init. *quid dicam esse nisi virtutem, quæ ius cuique tribuatur* in c. 17. c. 21. citæ med. *iustitia est virtus, quæ ius cuique tribuit*. q. 31. ex lib. 83. questionibus hæc instituit *iustitia est habitus animi communis virtutis consensum suam cuique tribuens dignitatem*, Nyssen card. Card. cap. 2.6. sub init. *iusti est pro meritis contrahere iustitiam* interius: *iustitia est proprium, emissionis illa virtutis, cuius principia et causas tria recitat*, Nazianzen. c. 10. iambico 1. pro pot. initium: *iustitia est ius præstare requirere*. Iliodor. 2. Etymol. cap. 24. citæ med. Socrate definit, *quæ recte iudicando ius cuique distribuit*. Eandem definitionem tradit Aristot. §. iust. cap. 1. subiunctis enim definitionis ex ipso citatæ certum hæc restrictionibus, in hanc de fœdæ proprie hæc definitio generalis illa sua recidit propria: quæ præsertim iustitiae proprie definitio, vir dogmæ ad philosophos, tribuit, ac Theologis fixum, etiamque ad recte in questionibus disputationis huius decidendis, habenda est: est autem in iustitia animi propria, et essentialis effectum rerum, in quibus exercenda est, essentialis effectum habere, inde enim iustitia, siue æqualitas in prima nominatur.

[illegible]